

VROČINSKI KRČI

Katarina Rednak Paradiž

1. *Kako pogosti so vročinski krči?*

Vročinski krči so najpogostejši nevrološki problem v otroštvu, ki prizadene 3-5 % otrok v starosti 6 mesecev do 5 let. Najpogosteje se pojavljajo v starosti od 14 do 18 mesecev.

2. *Kaj povzroča vročinske krče?*

Domnevajo, da se krč sproži zaradi nezmožnosti prilagoditve otrokovih možganov na hitro naraščanje temperature, in ne zaradi visoke temperature same. Najpogostejši vzrok vročinskih krčev so virusne okužbe zgornjih dihalnih poti – prehladi in nenadna vnetja srednjega ušesa. Vročinski krči so delno dedno pogojeni, sproži pa jih vročina. Genetske vzroke za vročinske krče še raziskujejo; do zdaj so odkrili nekatere mutacije, ki povzročajo preobčutljivost nevronov in bi bile lahko odgovorne za to bolezen.

Dejavniki tveganja za ponovitev:

- vročinski krči se večkrat ponovijo pri otrocih, ki so ob prvi epizodi mlajši od 15 mesecev,
- oblika napada je hujša,
- so se v družini pri sorodnikih že pojavljali vročinski krči,
- imajo pogosta vročinske bolezni.

3. *Kako se vročinski krči kažejo?*

Vročinski krči se pojavljajo v dveh oblikah:

- pri preprostem vročinskem krču so prisotni trzljaji v vseh okončinah, otrok ob napadu zavije z očmi, lahko je moder v obraz, izgubi zavest in navidezno preneha dihati. Krči trajajo nekaj sekund do 15 minut in večinoma niso nevarni, če trajajo manj kot 2 minuti, zajamejo celo telo in se ne ponovijo v naslednjih 24 urah,
- redko (pri 1-2 % primerih) se pojavi febrilni status epilepticus (FSE), ki je definiran kot dolgotrajni (več kot 30-minutni) vročinski krč in ki lahko povzroči trajne možganske poškodbe zaradi pomanjkanja kisika (hipoksije) ali delne onesposobitve dihal. Takšen komplicirani krč traja dolgo, se ponovi, ali prizadene le del telesa, otrok pa ima lahko po napadu motnje v motoriki.

4. *Kako postavimo diagnozo?*

Velikokrat ob prihodu zdravnika vročinski krči že izzvenijo. Zdravnik tako po pogovoru s starši in na podlagi opisa krčev in stanja, ki je nastopilo ob povišani temperaturi pri otroku, ter na podlagi kliničnega pregleda otroka postavi diagnozo. Seveda pa skuša odkriti in odpraviti vzrok vročine tudi, če so diagnosticirani vročinski krči.

Preden zdravnik postavi dokončno diagnozo vročinskih krčev, mora izključiti možnost resnejših vzrokov krčev: posebej meningitis in encefalitis. Pogosto mora otrok, pri katerem se pojavijo takšni krči, v bolnišnico na opazovanje in/ali preiskave. Na splošno velja, da okužba živčnega sistema ni zelo verjetna, če se otroku kmalu povrne normalno zdravstveno stanje.

5. *Kako poteka zdravljenje?*

Otroka z vročinskimi krči damo v bočni položaj s pokrčenimi kolena. Napad prekinemo z zniževanjem telesne temperature z ohlajanjem otroka in z zdravili proti vročini. Za prekinjanje napada uporabimo diazepam, ki ga otroku damo v črevo, pri večjih otrocih lahko uporabimo raztopino midazolama, ki jo vbrizgamo v usta oziroma pod jezik.

6. *Kako bolezen poteka?*

Vročinski krči se pri otroku pojavijo največkrat le enkrat v življenju in bolezen izzveni brez posledic. Pri približno 32 % otrok se lahko vročinski krči ponovijo enkrat, pri 15 % dvakrat, pri 7 % otrok pa trikrat ali več.

7. *Kako poteka spremljanje otroka z vročinskimi krči?*

Otroka, ki je doživel vročinske krče, mora temeljito pregledati zdravnik. Pri prvih napadih otroka praviloma sprejmejo v bolnišnico, kjer se na podlagi natančne anamneze, kliničnega pregleda ter laboratorijskih izvidov izključijo druge bolezni s podobnimi kliničnimi slikami. Ob prvem vročinskem krču se dodatnih preiskav (elektroencefalogram) ponavadi ne opravi. Starši prejmejo natančna pisna in ustna navodila, kako ukrepati ob naslednji ponovitvi vročinskega krča pri otroku. Prejmejo recept za diazepam. Ob ponovitvi vročinskih krčev pa je potrebna dodatna nevrološka diagnostična obdelava.

8. *Kako lahko starši preprečijo nastanek vročinskih krčev?*

Zavedati se je potrebno, da je vročina pri otrocih zelo pogost simptom in da je pri obrambi pred virusi, ki so v otroškem obdobju najpogostejši vzrok okužb, tudi edina obramba. Vročina zavre rast in razmnoževanje virusov. Otroka v primeru obolenja s povišano telesno temperaturo pričenno ohlajati, ko je telesna temperatura nad 38,5 °C. Otrok naj bo čimmanj oblečen in pokrit, pije naj hladne napitke. Okopajte ga v mlačni vodi ali ga ovijte v vlažno brisačo. Dajte mu eno od zdravil za znižanje telesne temperature (antipiretik) v predpisani dozi: paracetamol, diklofenak. V primeru, da je otrok že imel vročinske krče in imate diazepam, ga uporabite, če vročinski krči trajajo več kot 2 minuti. V primeru, da kljub aplikaciji diazepam krči po 5 minutah ne izzvenijo, uporabite še polovico druge rektalne svečke diazepam. Čimprej odidite do najbližje zdravstvene ustanove.

9. Kako vročinski krči vplivajo na otrokovo življenje?

Kratkotrajni vročinski krči za otroka niso nevarni in ne puščajo posledic za otrokovo zdravje. Edina resna posledica je ponovitev vročinskega krča, ki se pojavi pri približno 30-40 % otrok in pa seveda febrilni status, ki lahko zapusti trajne možganske okvare. Pri približno 3 % otrok se lahko pojavi kasnejša epilepsija.